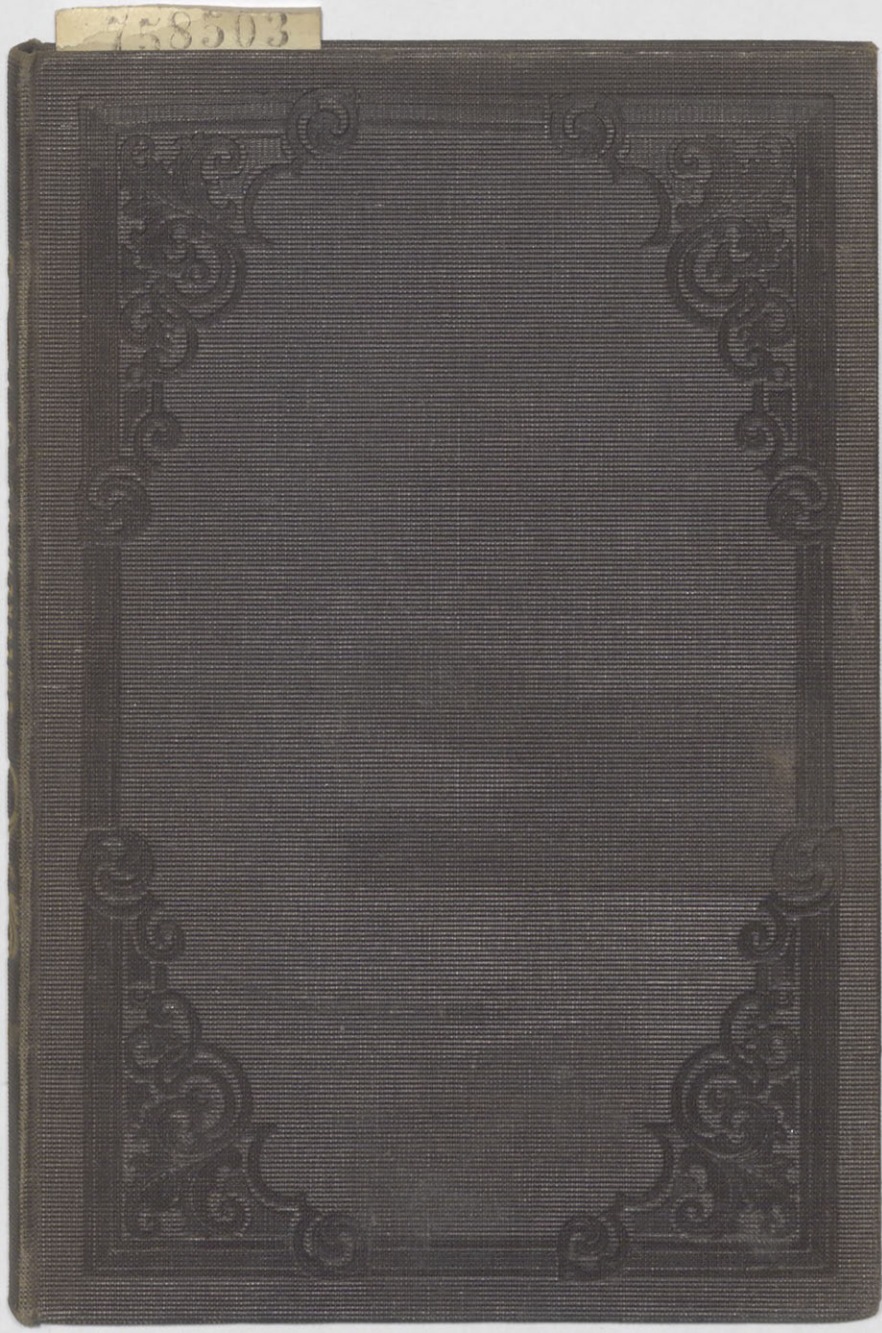

758503

A CSORNAI PRÉPOSTSÁG
KÖNYVTÁRA.

7637.

2-

EMLÉKLAPOK

E G Y

FŐRANGU HÖLGYHEZ.

EMLÉKLAPOK

E G Y
FŐRANGU HÖLGYHEZ.

IRTA HIADOR.

KIADTA
PETRICHEVICH HORVÁTH LÁZÁR.

MÁSODIK KIADÁS.

BUDÁN,
AZ EGYETEMI NYOMDÁBAN.

1846.

OLVASÓHOZ.

Midön Hiadornak e jeles költeményét — melly egyes apróbb részletekben jelent meg a Honderü' hasábjain — illy csinos alakban és együtt bocsátjuk a tisztelt közönség elé, azon számos o-hajtásnak teszünk eleget, mellyet az irodalom' barátjai, különösen a lelkes

II

hölgyek untalan és annyifelől nyilvánítanak.

E költeményről azt mondta volt a Honderü, hogy ő szebb gyöngyöt irodalmunkban nem ismer. Kiadó ismétli e tételt és nyugodt kebellet bocsátja azt most a nagy közönség' bírálata alá. Egyes részletekből nem lehet kivenni az egésznek öntését, harmoniáját — szépségeit.

Ha bensőség, merész fellengés, eszmedússág s költői képek, ha classikai szendeség s formacsín költővé tesz az embert, úgy az 'Emléklappok' annak szerzőjét — ha soha sem irt volna is egyebet — honunk' egyik jelesb dalnokává kenik. Csak több illy verseket, s a Hiador név élni fog!

III

Örvendve teszszük azon észrevételt, hogy e költemény' szerzője Byron lord' munkáit studiuma' tárgyaul tette, hogy Manfredünk-, Álmunk-, Mazeppánkat stb nem kevésse kelle forgatnia. Csalatkoznunk kellene, ha Shakespeare' sonnetjeit s Saphir' vadrózsáit is nem forgatta volna, mindannyi gyönyörü mintákat egy fellengő költér' kobzának.

És örvend lelkünk, valamikor látjuk, hogy pulyáskodó irigység vagy gyáva roszakarat által majd minden közméltánytól megfosztott komolyb irodalmi fáradozásink olly szép gyümölcsöket teremnek a csöndes árnyban, hová egy ifju nemzedék' némelly választottjai nagyszerényen megvonulnak,

IV

időrül időre jelentvén : hogy élnek és
... szenvednek.

Egy illy elvonultan szenvedő ko-
boz' gyönyörű zengzetei az „Emlék-
lapok”, örvendünk, hogy segédkezet
nyujthattunk azoknak megismertetésé-
re. Pest tavasz hóban, 1846.

A KIADÓ.

I.

Tenger vagyok, melly háborog belül,
Zugó vihar, melly ég föld közt rohan;
Mélyről a tenger gyöngyöt hoz, ha zúg;
Ég föld' színén tisztít a vészroham.
Keblem' szerelme fojtott aetnaláng:
Törjön ki most, rontó Vezúv gyanánt.

Van a hazának egy szép csillaga,
Fejem fölött láttam tündökleni,
Új hárfa, érzés zendült meg belül,
Újak lettek szivem' gyötrelmei;
E gyötrelmem sír régen itt belül:
Mert messze ég a csillag ott felül.

Ha a magasról e csillag leszáll,
S fényt kölcsönözve szívemen ragyog :
Az Isten áldjon téged, hárfá, meg,
Teáltalad, lantom, boldog vagyok.
Szent lesz előttem húrod és neved :
Az üdv' honát köszöntöm meg veled.

De oh! ha meg nem indul hangodon,
Szakadatok meg, hárfá, húr, kebel!
Zúgjon fölötted éjfeles vihar,
Hogy dalra keltél, éj temessen el.
Melly hárfá szívet nem hat, és ragad :
Se ott, se itten élni nem szabad!

II.

Nemednek éke, honnak gyöngye, hölgy,
Olly ifju még, és olly boldogtalan!
Kincsekre gazdag, búban gazdagabb,
Még gazdagabb ezerszer általam,
Hazám' legelső, leghübb lánya te,
Mi tett Byronná, szólj, a bánat-e?

Mondd, hogy lehetsz illy embergyülölő,
Hogy illy magányba zárod el magad?
Neked ragyogni, nem hervadni kell;
Szólj! és királynévá tesz egy szavad.
Nincs a világnak több mit mondanál?
Mert a világ neked már holtan áll?!

O akkor engedj közelítenem,
Mi így barátok, testvérek vagyunk;
Hadd mérjem össze a bűt lelkedem,
Tán ismerős egymással bánatunk?
Ha mint enyém, nagyobb lesz bánatod:
Boldog vagyok, még — többet várhatok.

III.

Tekints e sorra, ebben lelke m áll,
Másikban a szív s hűség vett lakot;
Ha majd kopognak szíved' ajtaján:
O zárd örökre mind a hármat ott!
Ha eltaszítva jönnek tőled el —
Utánok menjen majd az élet el!

IV.

Engedd o hölgy, hogy rabszolgád legyek,
Hogy csókolhassam lábaid' porát,
Hogy bánatodbul fájóbb részt vegyek,
— Elvenném tőled a halált magát —
Hogy kísérhessem lépted' árny gyanánt:
Tán melletted hamvaszt el így e láng!

V.

Fölleltem őt, kiért imádkozám
Kinszenvedésem' hosszú éjein,
A szenvedő nincs többé már magán,
Megjöttek ismét szép reményeim;
Mihelyt láttam, mindjárt megismerém:
Öröktül én e képet keresém.

Illyennek írta őt a képzelet:
Magas, szelíd, komoly, halvány, sugár,
Költőt szeret, hű honlány, áldozó,
Ki a hazáért gyászköntösbe' jár,
Ki gyermekéért szívét metszi fel,
És a hazáért halni kész, ha kell.

O én neked, hölgy, sokkal tartozom,
Sokban tanítóm volt lelked nekem,
Mint kell tanulni sorsot törni meg,
S magát fölülemelni ezreken,
Mint kell polgárnak tenni, mert — ma-
gyar :
Magyar nevet még messze éj takar.

A gondolatra : vajh megnyerlek-e?
Már földön, érzem, halhatlan vagyok.
Lelkem teremőbb, mint eddig vala,
Szerelmed az, mi művemem ragyog.
Ha nem nyerlek meg (félve gondolom)
Ismertelek — sorsom' nem átkozom.

VI.

O ennyi szépség s illy sok fájdalom!
Mindig hiszem, hogy tulvilági vagy;
A nőméltóság benned testesül,
Illy szellemfőnség földi lénybe' nagy.
Ha rád tekintek, bámulat vagyok:
Szépségeid, hölgy, mért ilyen nagyok!

Mély tengereknek dús gyöngyháza vagy,
Vagy Ossiannak fölkelte szelleme,
Nem! dicssugár vagy a költők' fején,
Vagy a tavasznak elvett kelleme,
Testvére vagy tán Kármán Fanninak?
Te lelked az, mitől ég fõnn a nap.

Dicső teremtés! honnak csillaga,
Oh vess reám fényedből egy sugárt,
Felgyujtom a hazának éjjelét,
Érzésre gyujtok szirtet és kopárt,
Égő szívvé teremtem e hazát —
Csak add nekem szerelmed' sугarát!

VII.

Álmadám örök tavaszról,
Hol nincs vágy, csak érzemény,
Hol patak zúg, csattogány szól,
Minden zöld, mint a remény,
Álmadám a gyermekélet'
Titkos álmadásait,
A mi fáj, emészt, mi éget —
S im mind fejtve állnak itt!

Álmadám, hogy ifjuságom
Messze tart, mint életünk,
Hervatag nem lesz virágom,
Mindig egyikép érezünk;

Álmadám, hogy nem leszen kín,
Csak boldogság, üdv, öröm,
S egy kicsiny ház látszik ott kinn --
Sirba' minden gyönyöröm!

Álmadám, hogy életemnek
Lesz egy édes angyala,
A kinek bú és öröm közt
Ringat át szelíd kara.
Ennyi álm! egy se jött meg,
Puszta lett szív és kebel. —
Nem nem!.. oh mind teljesültek:
Mind te benned jöttek el!

VIII.

Nyugodt, szelíd, morajtalan patak
Lett vad, viharzó, megvert életem;
Mióta láttam arczod' hajnalát,
Mióta, angyal, föltünél nekem.
Miként a tó ha tükrén hattyu száll:
Éltem fölött szelíd szép angyal áll.

Szines remények' rózsaeerdejében
Jár most a bánat, elvesztvén magát,
Szép holdas est lett álmaid' világa,
Mind ismerem az égnek csillagát;
S midőn azok' álló helyére nézek:
Kínos szorongást, mély sejtelmet érzek.

S meddig tart e szép remények' élte?
Hajt-e virágot ennyi gazdag ág?
Fölérek-e a boldogság' egébe,
Avvagy lehullok, látván fényhonát?!
Mi olly közel van, azt elérem-e,
Vagy elveszítvén, oh, túlélém-e?!

IX.

Mint ásott kincs, ha éjjel lángot ád,
S a vakhivő előtte földre hull,
Ugy ég a fény, mit vészben lelked ád,
S a lángoló sors tőle elborul.
Midön az ég villámtól megreped:
Akkor látjuk tisztán a nyílt eget.

X.

Zengő kobzomnak föltett koszorúja,
Urhölgyek' éktől meghajolt feje,
Fenn olly magasban, árván vagy te ott,
Mint égbe nyúló czédrus' teteje.
Minél fölebb ér éghez a madár:
Annál fagyosabb rá a napsugár.

XI.

Lenn, mélyen állok, porban, eltemetve,
Ha rád tekintek, szédeleg fejem;
Leszáll a nap minden virágkehelyre,
Az Isten egykép mindenütt jelen.
S minél alább, mélyebben áll a hó:
Annál csillámlóbb, később olvadó.

XII.

Borongtam, mert borongás életem,
Szédítő hegyre vitt a képzelet,
Mélység s magasság mint tetszett nekem!
Fenn álltam, a kicsiny világ felett.
Körülnézék, s nem volt egy szív velem!
Mi az : nagy lenni? mostan képzelem.

XIII.

Megjártam ismét a hegy' csúcsait,
Csak a teremtő állhat maga itt ;
Lenéztem, s kis férget látott szemem,
Kit egy más eltiporni vágyott.
Körülem senkin nem segítheték,
(Olly puszta és halott az égvidék)
Elhagytam a magas világot —
S mondám : féreg! hozzád ereszkedem.

XIV.

Fenn, fenn vagyok. Az ég alattam áll,
Alattam a megmérhetlen folyam,
Ki van hasítva a hegynek szive,
Mélység magasság összeforrva van.
Hölgy! messze fönn, velem, ki lenn
vagyok,
O összeforrsz-e, mint e magasok !?

XV.

Fönn te csillag, mért ragyogsz te ugy
rám?

Kedvesemnek tán testvére vagy?

Bárkié légy, fényed ismerösöm,

Ám belöle másoknak ne adj. —

O a csillag ezreknek világít,

És hidegen veti le sugárit!

XVI.

Csak egy pillantást adj dicső szemedből,
Csak egy sohajtást forró kebleden!
A jó napot vedd el mind életemből;
Fájdalmaid' mind én kiszenvedem.
Szemed' sugára lel kem' szíja fel,
A lángsokhajban én borúlok el.

XVII.

Volnék gazdag, mint most az nem va-
gyok,
Megvenném mind', mi drága, szép, ra-
gyog,
Mindent, mit a föld és a tenger ad,
Megvenném a boldogságot magát :
Egy pillantásodért!

Volnék boldog, mint most az nem va-
gyok,
És mondanád : csak szenvedést adok ;

Elvennék tőled minden kínokat,
S szólnék : nézzétek boldogságomat!
Egy csókodért!

Öröklő volna földön életem,
Tenéked adnám, a halált nekem,
Mindent, mi földön, égben vár reám,
Mind néked adnám, lelkemet, leány,
Birásodért!

XVIII.

Eszednek lángtüzét,
Szemednek csillagát,
Szivednek gyöngycit,
Arczodnak bérczhavát,
Add ó nekem, add ó nekem!

Szemednek csillagával
Megáldom a vakot, —
Eszednek lángtüzével
Teremtek új napot;

Szivednek gyöngyeit
Hűséggé alkotom,
S a napba, mint sugárt,
Beoltni ezt fogom:
S ha a hűtlen világ
Átkozza majd kezem',
Ott arczod' bérchez hava —
Elolvad majd ezen.

XIX.

Elöttem ment el .. most is reszketek,
Szív, lélek elhalt, nem volt életem,
Szemem megállt, leestek karjaim,
Az élet ment el tőlem, érzem.
Mint villám, ment az ötménü fogat,
Villám ragadta boldogságomat.

Ablakban álltam .. félhalott valék,
Ég, föld, nap, éj borult egyszerre el.
Mikép kihajlott, mint intett szeme!
Mikéntha lelkem' hitta volna el.
Elment .. utána száll a gondolat —
Nem hozza vissza boldogságomat!

XX.

Hol vagy te mostan? én nálad vagyok.
Gondolsz-e rám most, ugy, mint én terád?
És mit gondolsz, mondd, azt-e hogy
szeretsz?

(Egy gondolat mi boldogságot ád!)
Te tudhatod, hogy én mit gondolok:
Hogy mindörökké érte d lán g o l o k .
Mért nincsenek röpülni szárnyaim?
Hogy ott lehetnék mindig, hol te vagy,
Mért nem vagyok lég ajkaid körül,
Lélekedetből hogy másnak ne adj;

Éjféli álmaid mért nem lehetek,
Hogy látnám, lelked kivel enyeleg?
Én messze tőled síró vágy vagyok,
Ki szárnyakat magának nem talál;
Sohaj vagyok, ki tégedet keres, —
Jobb volna inkább volnék a halál:
Igy életlánczom' szétszakítanám —
Tiéd' pedig örökre nyujtanám.

XXI.

Visztlátás! szerelmek' ünnepe,
Eljöss-e, szólj, mikor, hol és hogyan?
S meglesz-e addig — addig életem?
S hogy jö el ö, mint volt, vagy boldo-
gan?

Búm' tengerén e vágy a békepart,
Az élet' ágán ez mi függve tart.

XXII.

Itt járok estve kert- s házad körül,
De nem vagy ott benn, búm jár ott maga,
Vonzón mosolyg rám a szép holdvilág,
De nem szemednek két nagy csillaga;
Fény, pompa, estély fog téged körül,
Mig lelkemen bánatnak éje ül.
Tavasza mondta — o jőj el tavasz!
De ugy, ha ő is visszajő veled,
Hozd el magaddal boldogságomat,
Vagy vidd el tőlem e bús életet.
De jőj, de jőj! mert télben megfagyok:
Ha kell, inkább tavaszban hervadok.

XXIII.

Most hull a hó először. Köny köszönti.
Én nem tudom, tőlem miért e köny?
A holtnak szemfödél! fáradt nyugodjék.
Most szebb a föld, nem látszik a göröngy.
Mostan tudom, virágom van nekem,
S a hó alatt — tavaszig félthetem.

XXIV.

A jég is eljött. Hány új sírt bevont!
Ki tudja most, hol fekszik kedvese?
E jég, e hó! szemem rá könnyet ont,
A kis kereszt, sírhalmom elvesze.
De elfut a hó, s fájón gondolom:
A régi nem lesz, lesz tán — új halom.

XXV.

El bús enyészet! életünk rövid,
Emberhez ő mindig korán jön el —
A sok sohaj végtére megtörik;
Az élet észrevétlen lebben el.
S ahhoz, kinél szerelmet nem talál,
Mindig előbb — előbb jön a halál.

Élet! hullámzó kéjpohárt nekem!
Hol hű szerelmek' édes kéje forr;
A kőpohárból ittam eleget,
Mint senki még, én ittam annyiszor.
A nagy pohárból, sors! csak egy italt!
A míg kiittam — életem kitart.

XXVI.

Altass el, élet, álmát hozz reám,
E bús való igen hideg nekem;
Utána sirnak minden vágyaim,
S nem látom őt, csak álomban, jelen.
Álmát reám! s ha hosszat álmodom:
Küldjétek őt — felébreszt angyalom!

XXVII.

Feléd, feléd tárulnak karjaim,
Tiéd lelkemben minden gondolat,
Hozzátok öt, borongó álmaim,
Hozzátok el már boldogságomat.
Lelkem megőrül ennyi vágy után,
Hogy' hagyhatod illy árván, illy magán!

XXVIII.

Jőj el szerelmem' szép tündérleánya!
Hervadni éltem' hadd el kebleden.
S ha elhervadt, vonj szemfödélt reája:
Kebled' lángját ... s föléled életem.

XXIX.

Patakra nézek, jég ül tükörén,
Az égnek arczát rajt' nem láthatom.
Keblembe nézek, nézem képedet,
És nincs sehol, csak égő bánatom.
Egét meghozza a széttört patak —
Nem képedet, ha keblem elszakadt!

XXX.

Meg van zavarva elmém,
Elhagy erőm,
Talán halál, ki ott néz
Rám olly merőn?
Lenyugszom már, barátim,
Távozzatok;
De néki — mért halok meg:
Ne szóljatok!

XXXI.

(Önösség ez.) Ha nem lehetsz enyém,
O halj meg együtt, drága hölgy, velem!
Veled meghalni? — örjögő gyönyör! —
Általcsókolnám lelkem' lelkeden.
O e halál! csak egyért fájna tán —
Hogy ismételni nem lehet, leány!

XXXII.

Ki tudja a boldogságnak nevét?
Nevezni ezt embernek nem lehet.
Egy név! és benn mi villanyzó erő!
Titokszerű, feltámaszt, eltemet.
E név miatt felforgatnám agyam':
E név miatt megölném enmagam'!

Ember (szegény!) boldogságot keres,
Egy tengeren, más bányák' éjjelén!
És mit talál? nagy ürt, kis sárga port,
S érette a föld' gyomráig lemén.
Egy név az én boldogságom, javam:
Mégis megölném érte én magam'!

E név! tőlem nem hallá senki még;
Kimondani hogy' birnám e nevet!
Benn hordozom, mint villámát az ég,
De hogy villámlik, látni künn lehet.
Csak öt betű — mégis felgyujt agyam!
Üdv volna érte ölni meg magam'!

Mint kincsbuvár, ki drága érczet ás,
De a kincsekből venni nem szabad;
Vagy mint midőn a kincset fölleli,
S kincsével együtt a bolt rászakad:
Ugy áll e név lelkemben titkosan —
Ha meg kell ölnöm érte majd magam'!

E név a földön legdrágább nekem,
E név' hatalma élet és halál;
Mondd, hogy lehozzam égről a napot,
Egy pillanat, s előtted két nap áll.
E névnek, ég! mi bűvhatalma van —
Add, hogy ne öljem érte meg magam'!

XXXIII.

Tovább! tovább! — lelkem borongni vá-
gyott,
És elhagyám a szük földet, világot;
Körültékinték, — temetőbe' voltam.
Önkényt leestem, és imádkozám:
Legyen boldog hölgyem, szabad hazám,
S kit földbe ástam, üdvezülve holtam! —

És szétrepedt a mennynek boltozatja,
Szememhez kaptam — ott az Isten' arca!
Szent trónja' ékén elveszett szemem.
A drágakő ember szív' gyöngye volt
rajt';
Balul cherúb állt, a ki mérleget tart,
Mindig leszállt — ha jól emlékezem.

Egy asztal állt két felhő lábain,
És fölmerült az élet' titka im!
Az asztalon a sorsnak könyve volt.
És láttam ott minden títkát a földnek,
Mint győz a bűn, a vérszopók hogy' öl-
nek!
S föllép egy árny — olly ismerős e
holt.

Kezére hajtá bús fejét az Ur,
A kobzokon mind szétszakadt a hur,
Itélet lesz, és mint van, kárhozat.
Ivet hozott a bátor árny kezében,
Köny csillogott az Ur' mindkét szemé-
ben —
Elő ítélő lángpallost hozat.

I g a z s á g volt. De szólott most fia :
Embernek így el kell kárhoznia,
O vedd, atyám, mellé i r g a l m a d a t !
De irgalomnak nincsen itt helye,
Bár szíve avval csordultig tele.
És szól az árnyhoz : öt percz! védd
magad'.

S ez szól : „Az életet nem ismerém,
Mint ifjat elhagyott minden remény:
A szenvedés volt földön mindenem.
Bíró! jutalmat, mint volt szenvedésem,
Mert szenvedés volt minden szívverésem,
Fizess nekem meg, bíróm, Istenem!“

És fölemelte itt fejét az Ur,
Fénylett a pallos — és zeng mind a
hur,

Elovdadt lelkem a nagy énekárban.
Az ég egyszerre tágasb, fényesebb lön,
Az árny elé egy üdvözlő menet jön,
S a szent menet elvitte őt karában.

Megszellemülve álltam. És az élet
Fölhozta üdvem', mellyet összetépett,
És láttam a szív' mély, örök sebét.
És enmagamra ismerék az árnyban —
Itt mind az üdv, mit olly remegve vártam!
Láttam jövőmet, sorsom' végzetét.

Nem úgy ! — egy szellem fölkap ím ka-
rára,
Szól : én leszek sok szenvedésid' ára,
És néztem — és öröm villanyza át.
Meg van fizetve minden szenvedésem,
És elfelejtém annyi veszteségem' —
Öt nyertem el — szerelmem' angya-
lát !

XXXIV.

Olvastad ezt mind? — úgy boldog vagyok.

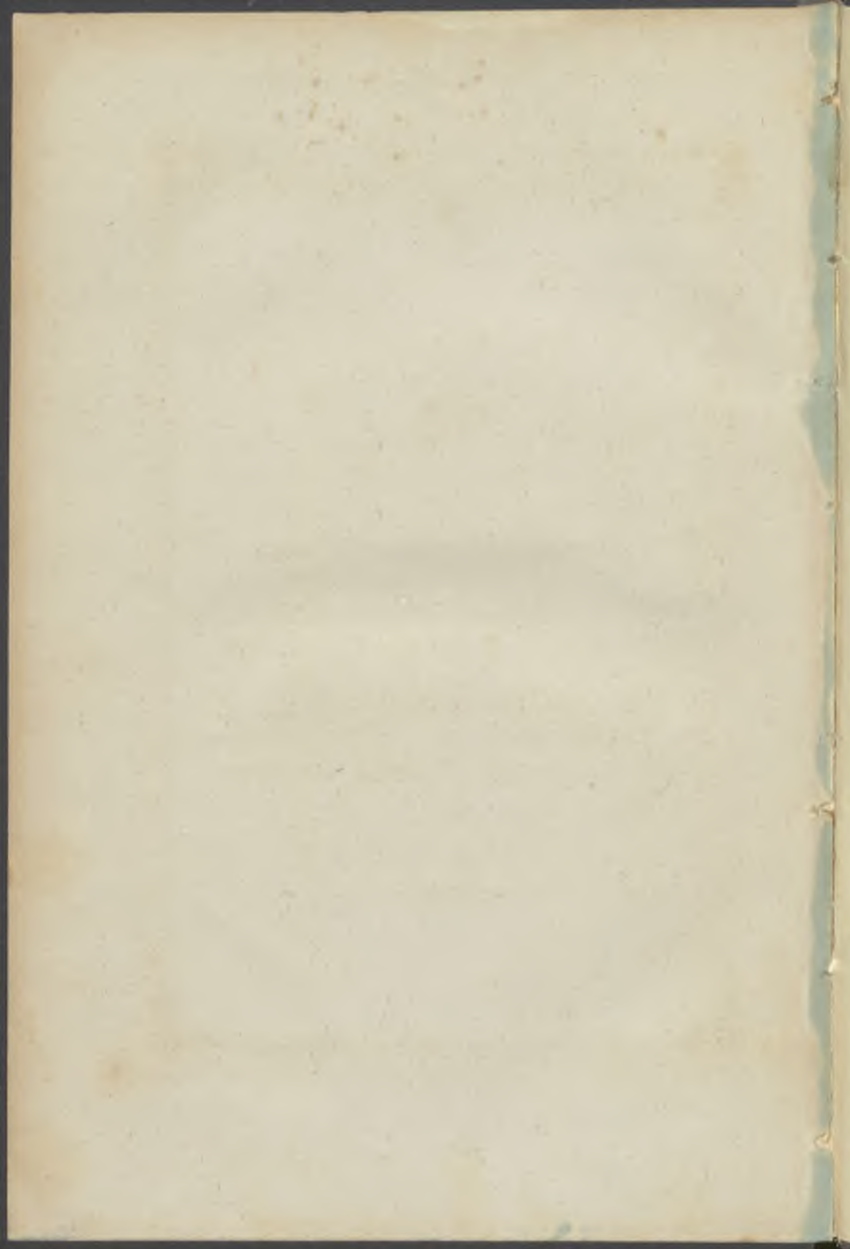
Mert ennyi láng! — rá egy szikrát, kigyúl.

Mert lelked így lelkeimmel társalog,
S el nem mehet vonzó fájdalommal.

E két lélek! ha egykor változik:
Szakítsd el, ég! midőn találkozik!

XXXV.

Gyötreimeit lelkemnek olvasád.
Láttad szerelmem' olthatlan tüzét,
Ezrednyi rész menjen szivedbe át,
Lángodtul mind az öt világ elég,
S a pusztaságon ketten maradunk —
S magunkból új első párt alkotunk.

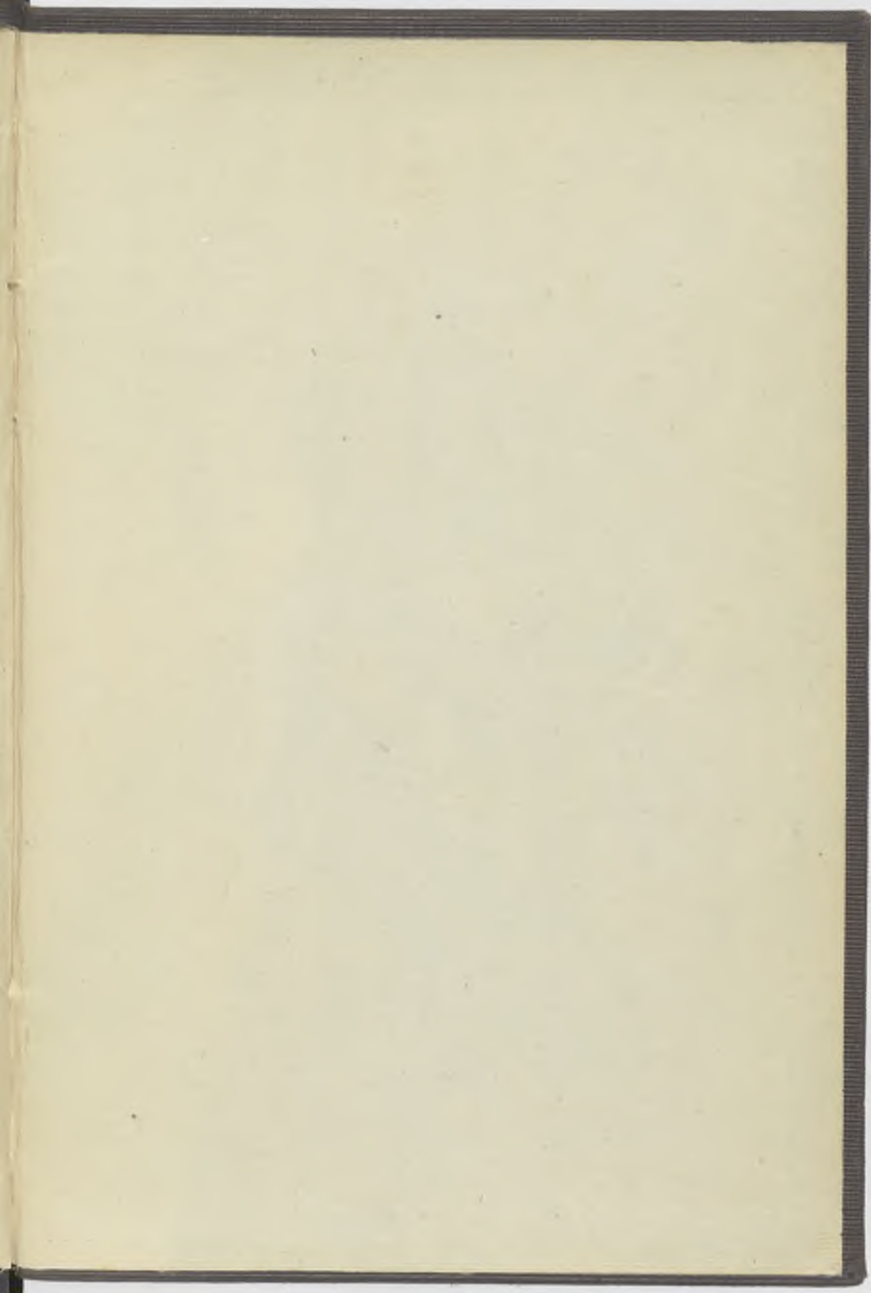
758503

758503

DEBRECENI EGYETEM KÖNYVTÁR

Lelt.

594-1956

758503

